

Råd til match-ministeren

Bragt i Berlingske, 3. april 2016

Af Lykke Friis, prorektor for uddannelse

Den nyslåede uddannelsesminister Ulla Tørnæs (V) har betegnet sig selv »match-ministeren«. Hun vil nemlig sikre et bedre match mellem uddannelse og samfundets behov for arbejdskraft. Den melding kan Uddannelsesdanmark kun være enig i.

Men ét er teori, noget andet praksis. Ministerens forgænger har allerede indledt arbejdet med et nyt bevillingssystem, hvor universiteters finansiering bl.a. skal afhænge af de studerendes beskæftigelsesgrad. Men kan overgangen fra studie til job overhovedet sættes på en bureaukratisk formel? Og risikerer man ikke, at f.eks. de nødlidende sprogfag havner i en ond cirkel med nedadgående økonomi og kvalitet, hvis blot et par årgange i træk har svært ved at få job, fordi hele jobmarkedet oplever en nedtur?

Sporene skræmmer i hvert fald. I 2014 indførte SR-regeringen den såkaldte »dimensioneringsmodel«. Den indebærer, at optaget af nye studerende bliver sat ned, hvis der tilbage i tiden har været en overledighed på en uddannelse. Men er det virkelig vejen frem at kigge i gamle ledighedstal og belønne på efterbevilling?

Inden ministeren lægger sig fast, er det derfor værd at overveje andre alternative »match-modeller«, der styrker de studerendes chancer for at komme i job. For det første kunne man stille skarpt på de blindgyder til jobmarkedet, som særligt fremdriftsreformen skaber. Altså reformen, som skubber de studerende hurtigere frem mod eksamensbeviset, men også gør det svært at finde tid til studenterjobbet eller iværksætterdrømmen, selvom det ofte er adgangsbilletten til det første fuldtidsjob. For eksempel burde det være muligt på nogle uddannelser at tage en kandidatuddannelse på deltid uden SU, mens man arbejder 20 timer ved siden af og ender med at skrive speciale i samarbejde med virksomheden. En idé, som bl.a. landets revisorer og banker taler varmt for.

For det andet kunne man udvide det såkaldte retskrav. I dag har studerende krav på at blive optaget på en kandidatuddannelse, men kun hvis de starter lige efter, bachelorbeviset er i hus. Venter den studerende bare et halvt år, mistes den ret, og derfor går de fleste i gang med det samme. Hvis de

studerende fik lov til at vende tilbage til universitetet efter tre eller fem år, ville flere tage springet ud i det første job efter bachelorgraden. Nogle ville givetvis blive hængende på arbejdsmarkedet, mens andre, inspireret af jobbet, ville tage en endnu mere erhvervsrettet kandidatuddannelse efter et par år.

Endelig kunne universiteterne også satse mere målrettet på praksisnære forløb, hvor studerende som en del af uddannelsen, laver et projekt sammen med en virksomhed. Det vil formentlig også glæde virksomheder, som mener, at de bruger meget krudt på at oplære helt »grønne« kandidater i forretningsforståelse og få dem op i tempo i deres første fuldtidsjob. Men hvis disse træningslejre for alvor skal være attraktivt for de studerende, skal virksomhederne have lov til at give løn under forløbet. Det må de ikke i dag.

Kort sagt: frem for at udvikle nye bureaukratiske modeller kunne regeringen med fordel satse på at styrke vekselvirkningen mellem studie- og erhvervsliv. Under alle omstændigheder gælder det om at undgå situationen, hvor studerende pludselig blot bliver udstyret med en fast værktøjskasse til et kendt arbejdsmarked. Universitetet er en forskningsinstitution, der netop qua banebrydende forskning skaber nye markeder, som vi sjældent kan udpege på forhånd. Og hvor man som studerende ikke bare lærer et fag, men lærer at tænke selv. Den kvalitet er nemlig den mest relevante i ethvert job.